

**ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ-ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ
ΛΥΚΕΙΩΝ**

**ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΩΝ 2025**

Α. ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

1^η δραστηριότητα

A1.

α) Σύμφωνα με την παράγραφο η γλώσσα της μουσικής είναι τόσο πλούσια που μπορεί να εξωτερικεύσει ποικίλες σκέψεις και συναισθήματα. Ταυτόχρονα, είναι μια γλώσσα πανανθρώπινη, καθώς όλοι μπορούν να εκφραστούν μέσω αυτής. Τέλος, η μουσική μπορεί να αποδώσει πάντα σκέψεις και συναισθήματα ακόμα και όταν η κανονική γλώσσα αδυνατεί να το κάνει.

β)

Επίκληση στη λογική

- **τεκμήριο παραδείγματος:** «Οι αρχαίοι Έλληνες... που βρέθηκαν ποτέ». (3^η παράγραφος)
- **τεκμήριο αποτελέσματος έρευνας:** «Επιστημονικές μελέτες... επίπεδα μνήμης» (4^η παράγραφος)

Επίκληση στο συναίσθημα

- **α' πληθυντικό ρηματικό πρόσωπο:** «αγαπάμε», «μας συντροφεύει», «βιώνουμε», «αισθανόμαστε» (5^η παράγραφος)

2^η δραστηριότητα

A2.

α)
Τίτλος: Μουσική: ο σταθερός συνοδοιπόρος του ανθρώπου μέσα στον χρόνο...

β)

- **αιτιολόγηση:** «γιατί η μουσική δημιουργείται... που μας χαρακτηρίζουν»
- **παραδείγματα:** «τζαζ, ποπ, ροκ... συρτάκι...»

γ)

1 β

2 β

3 α

3^η δραστηριότητα

A3.

Επικοινωνιακό πλαίσιο: άρθρο σε σχολική εφημερίδα. Αναγκαίος ο τίτλος, η χρήση του στοιχείου της επικαιρότητας και η χρήση του γ' προσώπου ενικού και πληθυντικού αριθμού, καθώς και α' πληθυντικού. Είναι επιτρεπτή και η χρήση του α' ενικού προσώπου, καθώς το ύφος της σχολικής εφημερίδας είναι οικείο.

Τίτλος: Τα «δώρα» της μουσικής στον άνθρωπο

Πρόλογος:

Αφόρμηση του συγκεκριμένου άρθρου από ανάγνωση κειμένου με θέμα την αξία της μουσικής. Γενική αναφορά στην προσφορά της μουσικής στον άνθρωπο και στον χαρακτηρισμό της ως παγκόσμιας γλώσσας επικοινωνίας.

Κύριο θέμα:

α) η προσφορά της μουσικής στον άνθρωπο

- Η σύνθεση μουσικής προσφέρει τη δυνατότητα έκφρασης συναισθημάτων, σκέψεων και καταστάσεων.
- Η ακρόαση μουσικής μπορεί να προκαλέσει ποικίλα συναισθήματα στους δέκτες, όπως χαρά, νοσταλγία κ.λπ. και να επιφέρει συναισθηματική εκτόνωση και αποφόρτιση. Μπορεί, επίσης, να ευαισθητοποιήσει και να αφυπνίσει.
- Το άκουσμα μιας μελωδίας μπορεί να δημιουργήσει πολλαπλά επίπεδα μνήμης πριν ακόμα ο άνθρωπος συγκροτήσει ολοκληρωμένο λόγο.

β) γιατί χαρακτηρίζεται η μουσική ως μια παγκόσμια γλώσσα επικοινωνίας;

- Όλοι οι άνθρωποι ανεξαρτήτως καταγωγής, γλώσσας, θρησκείας κ.λπ. επιλέγουν τη μουσική σε διάφορες στιγμές της ζωής τους, όχι μόνο τη μουσική του τόπου τους αλλά και άλλων πολιτισμών.

- Η μουσική είναι πέρα από το μορφωτικό επίπεδο, μπορεί να «αγγίζει» και να περάσει μηνύματα ακόμα και σε ανθρώπους που είναι αναλφάβητοι σε όλο τον κόσμο.
- Η μουσική είναι πέρα και από κάθε ηλικία. Βρέφη, παιδιά και ενήλικες ακούν μουσική και επικοινωνούν μέσω αυτής.
- Παγκόσμια αστέρια της μουσικής σκηνής, ανεξαρτήτως του είδους το οποίο υπηρετούν, ταξιδεύουν ανά τον κόσμο δίνοντας συναυλίες και παρέχοντας έτσι την ευκαιρία σε χιλιάδες ανθρώπων να «ενωθούν» μαζί τους και με τους υπόλοιπους θαυμαστές τους μέσω της μουσικής.

Επίλογος:

Ανακεφαλαίωση, επισήμανση της σπουδαιότητας της μουσικής και προτροπή για ενασχόληση με αυτή με οποιονδήποτε τρόπο.

Οι ιδέες είναι ενδεικτικές.

B. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

1^η δραστηριότητα

B.1

Πρόσωπα του ποιήματος είναι το ποιητικό υποκείμενο «κι εγώ», ένας διαβάτης «ένας διαβάτης» και ο αποδέκτης του ποιήματος στον οποίο το ποιητικό υποκείμενο απευθύνεται σε β' ενικό πρόσωπο «Στέκεσαι στο παράθυρο κι ακούς». Ο χώρος τοποθετείται σε διάφορα σημεία, όπως ο κήπος, η σκάλα, ο δρόμος. Ο χρόνος τοποθετείται στην παιδική ηλικία του ποιητικού υποκειμένου «σαν ήμασταν παιδιά», στη νεανική του «κι αργότερα νέου» και στην προχωρημένη ηλικία του «Κι όμως η νοσταλγία όλων όσων... τραγούδι», η οποία αποδίδεται συμβολικά με τη νύχτα «Ωσπου μια νύχτα ένας διαβάτης». Το κεντρικό γεγονός που εκτυλίσσεται είναι η πορεία του χρόνου από την παιδική ηλικία στο γήρας και τελικά στον θάνατο. Το ποιητικό υποκείμενο είναι ιδιαίτερα συγκινημένο με την πάροδο του χρόνου, όπως φαίνεται στο σημείο «άχαρες μέρες που φύγατε... συγκινητική». Ενώ στο παρελθόν ομολογεί πως βιαζόταν να μεγαλώσει, τώρα είναι γεμάτος αγωνία για το λιγοστό, ίσως, μέλλον που του έχει απομείνει «κι εγώ που υπήρξα τρελός... στα ρολόγια». Η ιστορία τελειώνει με έναν διαβάτη που τραγουδά μια οικεία μελωδία στο ποιητικό υποκείμενο και στον αποδέκτη του ποιήματος, ο οποίος μπορεί να είναι ο αναγνώστης αλλά και το ίδιο το ποιητικό υποκείμενο, που του προκαλεί νοσταλγία. Ο διαβάτης και το τραγούδι χάνονται στη στροφή του δρόμου. Επικρατεί ησυχία. Η σιωπή της μουσικής συμβολίζει τον ερχομό του αναπόφευκτου τέλους

της ζωής, για το οποίο το ποιητικό υποκείμενο -και όλοι μας- είναι απροετοίμαστο «Και τώρα τι θα κάνεις;».

2^η δραστηριότητα

B.2

α)

- **α' πληθυντικό:** «σαν ήμασταν παιδιά κρυβόμαστε κάτω απ' τη σκάλα»: με το πρώτο πληθυντικό πρόσωπο το ποιητικό υποκείμενο μιλά για ένα σύνολο, στο οποίο εντάσσεται και το ίδιο. Αναφέρεται τόσο στη δική του παιδική ηλικία όσο και στην παιδική ηλικία όλων μας. Λειτουργεί ως εκπρόσωπός μας. Χαρίζει στο κείμενο ζωντάνια, αμεσότητα και παραστατικότητα.
- **α' ενικό:** «κι εγώ που υπήρξα τρελός για το αύριο κοιτάζω τώρα με αγωνία»: το πρώτο ενικό πρόσωπο προσδίδει υποκειμενικότητα, βιωματικό και εξομολογητικό χαρακτήρα στο ποίημα. Το ποιητικό υποκείμενο μιλά για τον εαυτό του και την έντονη επιθυμία του να μεγαλώσει, η οποία έχει τώρα αντικατασταθεί με την αγωνία για το μέλλον. Χαρίζει στο κείμενο ζωντάνια, αμεσότητα και οικειότητα.
- **β' ενικό:** «Στέκεσαι στο παράθυρο κι ακούς σα μαγεμένος»: μέσω αυτού το ποιητικό υποκείμενο απευθύνεται στον αναγνώστη αλλά και στον ίδιο του τον εαυτό, αναφερόμενος στη νοσταλγία που και οι δύο νιώθουν στο άκουσμα μιας μελωδίας από το παρελθόν που «ξυπνά» αναμνήσεις. Προσφέρει στο κείμενο ζοηρότητα, αμεσότητα και οικειότητα.

β)

- **εικόνα:** «Ωσπου μια νύχτα ένας διαβάτης περνάει στο δρόμο τραγουδώντας» (εικόνα οπτική, κινητική και ακουστική)
- **μεταφορά:** «είχαμε αφήσει εκεί ένα βασιλικό πεπρωμένο»
- **παρομοίωση:** «σαν τους φτωχούς που τους αφήνουν έξω»

3^η δραστηριότητα

B3.

Διαβάζοντας το ποίημα μου προκλήθηκαν διάφορες σκέψεις και συναισθήματα. Σκέφτηκα πόσο κοινή είναι για όλους μας, όταν είμαστε παιδιά, η επιθυμία να μεγαλώσουμε, να γίνουμε αυτόνομοι, και πόσο μακρύς φαντάζει μπροστά μας ο δρόμος της ζωής δίχως πίκρες και προβλήματα αλλά γεμάτος αισιόδοξα όνειρα και ελπίδα «σαν ήμασταν παιδιά... πεπρωμένο», «κι εγώ που υπήρξα τρελός για το αύριο». Κοινός, επίσης, για όλους είναι και ο

φόβος του θανάτου, μια ακόμα σκέψη που μου προέκυψε από την ανάγνωση του ποιήματος «το τραγούδι σβήνει... τι θα κάνεις;». Ταυτόχρονα, ένιωσα μελαγχολία και λύπη για το ποιητικό υποκείμενο, καθώς εκείνο φαίνεται να έχει μεγαλώσει αρκετά και να ομολογεί πως το μέλλον τελικά δεν ήταν τόσο μακρινό, και τώρα, στη δύση πια της ζωής του, κυριαρχούν στην ψυχή του όχι η χαρά και η ευγνωμοσύνη για όσα έζησε αλλά η θλίψη και η νοσταλγία για τη ζωή που πέρασε «κοιτάζω τώρα με αγωνία... στα ρολόγια», «Κι όμως η νοσταλγία... μαγεμένος». Η συναισθηματική του φόρτιση μου προκαλεί επιπλέον φόβο, μήπως κι εγώ, όταν φτάσω στο σημείο που βρίσκεται εκείνος, έχω παρόμοια συναισθήματα. (Λέξεις 147)

Οι απαντήσεις είναι ενδεικτικές.

